

PIENET LAPSET JA MEDIA

Tärkeää tietoa turvallisesta digimaailmasta pienten lasten huoltajille

Kokkolan varhaiskasvatuspalvelut

Kiitos, että olet kiinnostunut lapsesi digimaailmasta!

Kotoa löytyvät mediasisällöt ja -laitteet ovat osa lapsen kasvuympäristöä.

Vanhemmalla on tärkeä tehtävä tutustua mediaympäristöön yhdessä lapsen kanssa ja päättää, mikä on lapselle sopivaa mediankäyttöä.

Aikuisen tulisi mahdollistaa lapselle ikätasoista, mukavaa ja mielekästä mediatekemistä ja ohjata mediaan liittyviä valintoja.

Digitaalisen maailman käyttäytymissääntöjä tulee opetella samalla tavalla kuin muitakin hyviä tapoja. Lapsi hyötyy myös aikuisten esimerkistä kohtuullisen mediankäytön suhteen.

Tasapaino digilaitteiden ja muun maailman välillä on tärkeää - perheen jokaiselle jäsenelle.

”Mulle tuli viesti!”

Oma ensimmäinen puhelin on suuri juttu. **Tärkeintä on opetella yhdessä vanhemman kanssa sekä ”netin käyttäytymissäännöt” että laitteen turvallinen käyttö – pelkästään sovellusten rajoittaminen ei suojaa lasta.**

Ruutuajasta voi keskustella yhdessä - samoin siitä, mitä lapsi tarkalleen ottaen puhelimellaan tekee.

Aivan niin kuin reaali maailmassakin, aikuisen on tärkeää tietää, mitä lapsi digimaailmassa tekee ja kenen kanssa hän puhuu.

Välillä lapsi saattaa törmätä tahtomattaan haitalliseen sisältöön – radion mukavassa aamuohjelmassa saattaa esimerkiksi vilahtaa kirosana. Vanhemman tehtävä on keskustella lapsen kanssa hyvistä tavoista ja siitä, mikä on lapsille sopivaa sisältöä.

On tärkeää, että kaikesta mediasisällöstä – myös lasta askarruttavista asioista – keskustellaan avoimesti ja arkisesti.

Miten lapsesi toimii,
jos kaveri näyttää
omasta
puhelimestaan
lapsille sopimatonta
sisältöä?

NETIN TURVATAIDOT

TURVALLISET AIKUISET AUTTAVAT:

On tärkeää, että AINA, kun lapsi törmää digisisältöön, joka jää mietityttämään, hän kokee voivansa jutella tästä aikuisen kanssa!

Opetetaan lapsia ottamaan KUVAKAAPPAUKSIA:

Näin voidaan hämmentävässä tilanteessa rauhassa etsiä aikuinen ja katsoa sisältöä yhdessä.

Aivan niin kuin reaali maailmassakin, aikuisen on tärkeää tietää, mitä lapsi digimaailmassa tekee ja kenen kanssa hän puhuu. Tutustu sovelluksiin ja peleihin ja siihen digimaailmaan, jossa lapsi viettää aikaa.

Miksi ikäraajat ovat tärkeitä?

On tärkeää tietää, MIKSI sovellukselle on asetettu ikäraja.

Onko sisältö pelottavaa, koukuttavaa vai avaako se chat-mahdollisuuden ventovieraiden kanssa?

Ikäraajat digipeleissä – toisin kuin lautapeleissä – eivät kerro pelin vaikeustasosta vaan ainoastaan haitallisen sisällön määrästä.

Ikäraajalla 7 merkittyyn sisältöön lapsen kannattaa tutustua aina vanhemman kanssa, vaikka lapsi olisikin jo täyttänyt 7 vuotta.

Ikäraja 12 tarkoittaa, että sisällössä on paljon lasta hämmentäviä ja mahdollisesti pelottavia kuvauksia tai peli on poikkeuksellisen koukuttava.

Koukuttava sisältö tarkoittaa, että pelissä voi menestyä vain, jos sitä pelaa lukuisia kertoja päivässä. Tällaiseen peliin jää herkästi koukuun aikuinenkin!

Sallittu kaikenikäisille.

Sallittu yli 7-vuotiaille.
Aikuisen (yli 18-v) seurassa
sallittu 4 vuotta täyttäneille.

Sallittu yli 12-vuotiaille.
Aikuisen (yli 18-v) seurassa
sallittu 9 vuotta täyttäneille.

Sallittu yli 16-vuotiaille.
Aikuisen (yli 18-v) seurassa
sallittu 13 vuotta täyttäneille.

Sallittu yli 18-vuotiaille.

Esimerkkejä peleistä ja niille asetetuista ikärajoista

Among us: ikäraja 10/12 - pelin idea on murhata toisia pelaajia salaa

Brawl stars : ikäraja 10 pelin chat-toiminnon ja ostojen takia

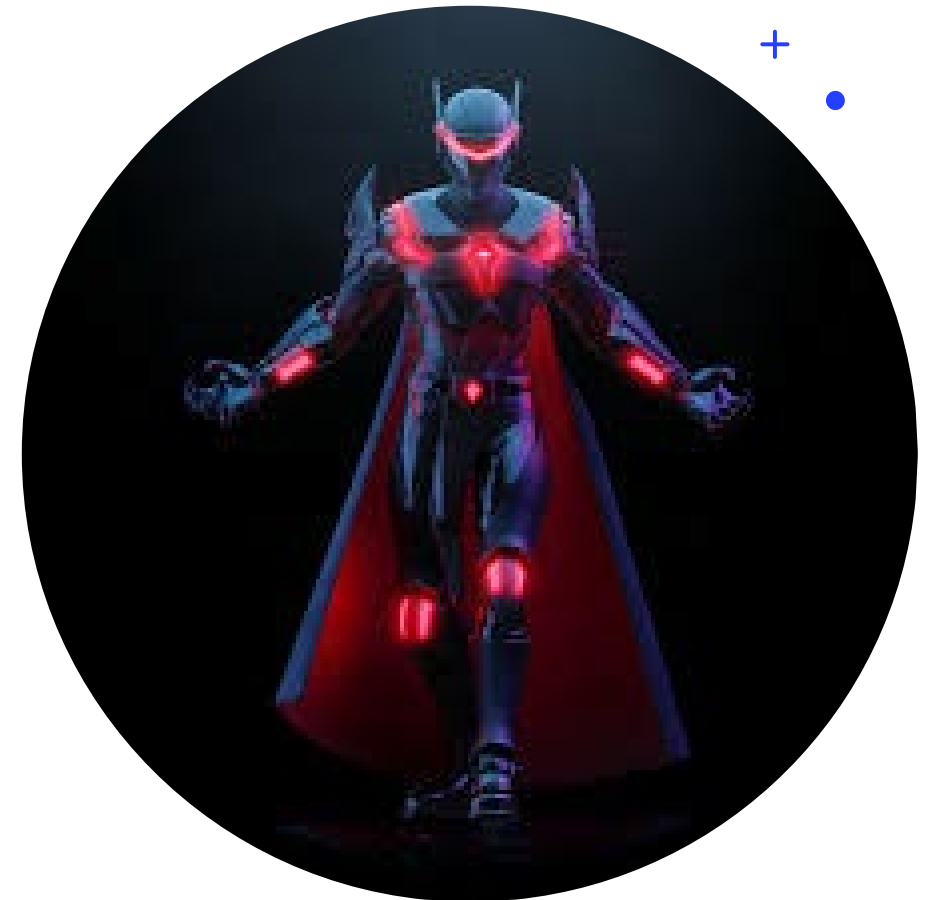
Fornite: ikäraja 12 pelin chat-toiminnon, ostojen, koukuttavuuden ja realistisen väkivallan vuoksi

Hay Day: ikäraja 13 pelin koukuttavuuden, ostojen ja chat-toiminnon takia

Lego-pelit: ikäraja yleensä 7 vuotta, vaihtelee hieman pelistä riippuen

Pokemon Go: ei ikärajaa

Minecraft: ikäraja 7 vuotta, sillä pelissä voi valita "selviytymistilan", jossa voi sairastua ja taistella zombeja vastaan

Miksi varhaiskasvatuksessa harjoitellaan digitaitoja?

DIGITAALINEN OSAAMINEN JA YHDENVERTAISUUS

- Jokaisella lapsella on yhdenvertainen oikeus tutustua digitaaliseen ympäristöön, kehittää digitaalista osaamistaan turvallisessa ympäristössä ja saada opastusta ja tukea turvalliseen toimintaan digimaailmassa.
- Mediakasvatus ja digitaalinen osaaminen kuuluu jokaiselle lapselle, ja uusien lukutaitojen jalkauttamisella varhaiskasvatukseen halutaan varmistaa, että jokaisella lapsella on yhdenvertainen mahdollisuus saada mediakasvatusta ja tutustua digitaaliseen ympäristöön.

VASTUULLISUUS JA TURVALLISUUS

- Digitaalisten laitteiden käyttöön lasten tulee saada tarvittavaa opastusta, eivätkä digitaaliset laitteet saa haitata lapsen kehitystä tai vuorovaikutusta muiden kanssa.
- Varhaiskasvatuksessa harjoitellaan laitteen vastuullista käyttöä, laitteiden tauottamista ja digitaitoja vuorovaikutuksessa muiden kanssa, eikä lapsi koskaan ole laitteilla yksin.
- Laitetta käytettäessä opetellaan huolellisuutta, näytön kirkkauden säätämistä, hyvää työskentelyasentoa ja aikuisen kanssa tutustumista digimaailmaan.

“Katso, isi, mikä tämä on?”

- Kieltojen ja sovellusten rajoitusten sijaan laitteeseen ja digimaailmaan kannattaa tutustua yhdessä tutkien ja keskustellen:
  - Joskus voi tulla vastaan hämmentävää sisältöä. Osaatko ottaa tarvittaessa kuvakaappauksen, jotta voit kysyä asiasta.
  - Mitään puhelimella löydettyä ei tarvitse piilotella vanhemmilta.
  - Ikärajoista ei jousteta, sillä pelottavan sisällön sijaan ne voivat liittyä myös pelin koukuttavuuteen tai avata chat-mahdollisuuden vieraiden aikuisten kanssa. Ikäraja ei tarkoita, että lapsi olisi ”liian pieni” tai ”lapsellinen”.
- Kun lapsella on kokemus, että aikuiselle voi näyttää kaikenlaista löydettyä sisältöä, suojelee se häntä lapsen kasvaessa.

KUVAAMINEN JA KUVIEN JULKAISU

- Julkaiseminen tarkoittaa kuvan sallimista muiden katsottavaksi: Esimerkiksi kuvan lähettäminen on kaverille on julkaisua.
- Julkisella paikalla, jonne kaikilla on vapaa pääsy, saa kuvata ja kuvia saa myös julkaista, MUTTA...
- Kuvassa ei saa esittää ketään huonossa valossa. Kuvia, joissa ihminen on nolossa tilanteessa (esimerkiksi itkee) ei saa julkaista. Samasta syystä onnettomuuspaikan kuvaaminen on kielletty.
- Kaveria kuvatessa kuvan julkaisuun pitää pyytää kuvassa näkyvän kaverin lupa.
- Jos saat kuvan, jota ei olisi lupa jakaa, kerro aikuiselle. Et voi vaikuttaa siihen, mitä kuvia sinulle lähetetään. Sinulla on kuitenkin vastuu siitä, että et lähetä kuvia eteenpäin, jos et ole täysin varma, että saat tehdä niin.

SAANKO JULKAISTA KUVIA LAPSESTANI?

Lyhyesti: Vastuu on aina vanhemman. **Jotkut vanhemmista lähettävät mielellään kuvia omista lapsistaan ystäville tai jakavat niitä sosiaalisessa mediassa. Kuvia julkaistaessa huomioidaan aina lapsen yksityisyyden suoja sekä ikätasoisesti lapsen oma mielipide.** Yksityisyyden suojaan kuuluvat myös lasta koskevat kirjoitukset.

Älä kuitenkaan julkaise:

Kuvia, joissa on lapsen lisäksi muita lapsia, esim. luokkakuva (tarvitset kaikkien kuvattavien luvan).

Arkaluontoisia kuvia tai tietoja. Näitä ovat esimerkiksi kuvat vaipoissa tai kylvyssä, tai yksityiskohtaiset tiedot (myös kirjoitukset) lapsen terveydentilasta tai sairauksista.

+

o

•

KIITOS

Digiloikalla vasuun –hanke,
Materiaali on tuotettu Opetus- ja kulttuuriministeriön avustuksella
Kokkolan varhaiskasvatuspalvelut

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

Undervisnings-
och kultur-
ministeriet